

mythe, als door
vullen in de we-
baring van Jo-
der laatste da-
leven zal van
staan, zóó ener-
wereld in het
, ongedacht. En
ekomst is ver-
et en legaliteit,
en buk voor de
verrijzenis.

ó redeneert (ik
ratistische mythen
n met de wereld
en, en niet voor
en wij doorleven,
ns nerveus. Wie
verval „crisis”,
emeen, en zóó
gaan vergeten,
d voorgedragen.
haar theorie.

grondt zich op
aan denken bij
wereld van-
de wereldmacht-
— een kind kan
den doem van

enschen, ook bij
Ik zeg: het is
blindings-oordeel.
at en het beest
r, en de Sanees-
is er niet het
et oordeel.
nak: de doode-
ha!
e wederopbouw:
rediking ge-
he van den ver-
Logos van den
eeren geopen-
K. S.

EVEN

EN? I.

pleidooi van dhr
schorsingszaken
heb ik even aan-
tionele papier-
daarna, dat ge-
stallen jaren heb-
ongemoedelijke
daarom dit doo-
kan worden ook
ik willenden toe
feite er uit ziet.
der en anderen
dmaal gezegd is.
plaats te winnen
en dus zijn stuk
naar eigen volg-

lum, 21 Mei 1947.

Synode het woord
„anders zijn we
aljn hart gedankt,
ft gegeven en dat
n besloot. U had
wordt toch niets”
gehouden hebben

eer geredeneerd
IN DEN WEG
rken; de vraag.
heb ik niet zóó
eigen gedachten
zelf niet. We le-

van het broeder-
ie kerk.

e criteria in art.
re evangeliepre-
g aan formules.
te zijn; gebruik
et op grond van
andidaat dicteert
bij een candidaat
an de kerkelijke
urvan ds Doekes’
ceft, terwijl men

tegenwoordig „Gods recht” heel anders bedient. Daar-
tegenover als kenmerk van de valsche kerk: precies
datgene wat men ons in 1944 heeft doen zien: eigen
instituut en ordeningen macht toekennen boven Gods
Woord; de sacramenten naar eigen believen dezen uit-
reiken, b.v. aan de bezwaarden van 1947, en genen
onthouden, b.v. aan de slachtoffers der zwarte-lijst
van 1944, toen men nog dacht, op die manier er wel
te komen. Kenmerk van ware en valsche kerk is dus:
RECHT vergaderen en óók RECHT verstrooien,
dan wel VALSCH die BEIDE werkwoorden vervoeg-
gen. Verder:

Toen er echter gestipuleerd werd, dat deze samen-
spreking schriftelijk zou geschieden, rees er een vraag-
teken in mijn hart. Wilde men de gesprekken om de
ronde tafel, bij wijze van spreken, op een grammofoon-
plaat doen opnemen en in de kerkelijke archieven be-
waren, opdat het nageslacht zou kunnen juichen over
het feit, dat twee, thans separaat levende kerken zich
van de dwaling huns wegs bekeerden, dan was het goed.

Pardon, aan zoo'n plaatje hebben we nooit gedacht.
We hebben alleen maar gedacht aan wat Nauta, Dijk,
Berkouwer aan de kerk presenteerden: rapporten,
papieren. Zoo'n plaatje draait men „eens” af; maar
rapporten over zaken, die men zelf van
den hoogsten ernst genoemd heeft,
die worden gelezen door de lieden, die een kerk wer-
kelijk bouwen. Aan een „ronde tafel” hebben we wel
degelijk gedacht (zie maar het Groningsche rapport),
maar we wilden: EERST schriftelijk; opdat ieder be-
lijder wete, wat de dingen zijn, waarover de kerk
vraagt..... te bidden. Ze hebben ons gansch onge-
moedelijk en met veel paperassen uitgeworpen; en
zouden we nu ook nog alweer beginnen moeten het
verzoek in te willigen: och, breng als-t-u-blijft niets
in tegen de zware woorden van Nauta en Ridderbos en
Dijk, met Berkouwers handteekening eronder? Twee
separaat levende kerken? Pardon. Men heeft ons een
collectie zondaren genoemd, en dan juist zondaren in
het fijne puntje waar alles op aankomt: in Christus’
vergaderingswerk. Dwaling „HUNS” wegs? Wij zien
alleen die dwalingen, die ons op grond der Heilige
Schrift worden aangewezen, en verkiezen niet de kerk
te bederven door wat we gehoorzaamheid noem-
den, waarin elk ons zou hebben na te volgen, op den
vullnisschoop te laten werpen bij den afval, die van
„de vischmarkt” komt. Want dan wordt de profetie
heelemaal gedood, en het volk heel en al ontbloot.
Dan is er geen plaats meer voor wetsprediking in de
concrete vragen, die aan de orde gesteld zijn door
Ridderbos e.s., doch alleen maar een verder zeulen,
zóó, dat ’t lieve leven morgen weer
beginnen kan. Voorts:

Wilde men die rondetafelgesprekken vereeuwigen, om
voor altijd te boekstaven, dat K. S. en de zijnen toch
maar gelijk hadden, dan is ieder krasje van de naald
een godslastering en een vloek. Want wij hebben nooit
voor de 100 % gelijk. Al had U in dit kerkelijk drama
het grootste gelijk van de vismarkt (en dat heeft U
volgens mij), dan kunt U nochtans niet zonder zonde
(kerkelijk) zijn geweest, aangezien U een mens is,
waardoor het gelijk hoogstens voor 99½ % aan Uw
kant kan liggen. Daarmee vervalt voor U het recht, de
tegenpartij de schuldvraag voor de voeten te werpen.

Dezelfde redeneering herinner ik me onlangs hier
al besproken te hebben toen ds P. D. Kuiper van Sas-
senheim ze bezigde („M. E. Voilà”). Ontgaat het
schrijver niet, dat hij hiermee heel de over vele
eeuwen zich uitbreidende phalanx van reformatoren
en van hun vijanden in den ban doet? Niemand heeft
voor 100 pct. gelijk, niemand mag dus de schuldvraag
voor de voeten werpen, — daar gaat Luther, daar
gaan Calvijn, De Cock, Kuyper, daar gaan zij die
óók in den bijbel spreken van „vijanden-zonder-oor-
zaak” (hebreeuwsch: vijanden-van-hun-willekeur, vgl.
hierboven wat we lezen over de valsche kerk). Maar
bovendien: in welk een sfeer wil inzonder ons nu toch
binnenloodsen? Hebben wij gevochten over de vraag,
of K. S. gelijk had? We hebben serieuzer werk te
doen. We hebben, de stukken wijzen het uit, gevoch-
ten om de vraag, wat in Gods huis voor Gods volk
RECHT der kerk zou zijn (kerkrecht, opdat geen wil-
lekeur zou heerschen) en over de vraag, wat BIN-
DENDE leer zou wezen voor de gemeente van Chris-
tus, en wat de BASIS zou zijn voor de AMBTELIJKE
bediening die in dit land zou gelden. Ik geloof wel
degelijk, daarover licht van Gods Woord te kunnen
grippen; het gaat niet over het vraagje van de visch-
markt: welke keffende wijven hebben daar gelijk, maar
over de vraag van het tempelhuis: welke wet en welke
profetie zal hier worden afgekondigd, een formulete
dat men toch niet handhaven kan, of een serieuze be-
lijdenis, waar men voor staat? Het is niet de vraag:
wie heeft het grootste gelijk van de vischmarkt, maar:
wie kwam ten fundamentele op voor het ééne groote
recht van den Heer des tempels, den Heer van den
Areopagus der kerk?

Plaatsgebrek dwingt ons hier af te breken. K. S.

CANDIDAATS-EXAMEN.

Geslaagd voor het Candidaats-examen: de heeren
J. J. van de Hoek, Gast B 254, Zuidhorn, en H. Ame-
link, Looydijk 123, De Bildt.

BOGERMAN ALS STRAATPREDIKER.

Kunt u zich Bogerman voorstellen als straatpredi-
ker? Den langgebaarden Voorzitter van de Synode
Nationaal, gehouden binnen Dordrecht in de jaren
1618 en 1619?

De Bazuin niet!

Het blad klaagt, dat Evangeliseeren ons niet ligt
en het zoekt ook naar de oorzaken: „Dat evangeli-
seeren ons nog niet zoo goed afgaat ligt aan onze
geheele vorming en scholing. En ook dat is niet een
kwesitie van den laatsten tijd; daar schuilt een atavis-
tische belustheid achter, die een frissche kerel eens
aldus onder woorden bracht: wanneer de Dordtsche
vaderen nu eens niet alleen hun leerregels hadden
opgesteld, maar tegelijkertijd een zendingsprogram en
een evangelisatie-actie ontwikkeld hadden, het zou in
de kerken heel anders gelopen zijn. Wie kan
zich Bogerman als straatprediker
voorstellen?

Zie hier de geestig bedoelde vraag.

En derzelver antwoord.

Want de vraag is slechts een oratorische.

Ze suggereert een ontkennend antwoord.

Bogerman en de straatprediking — die liggen zoo-
ver van elkaar als het Oosten van het Westen!

En dat evangeliseeren ons nóg niet — let op dat
nóg niet, we leeren het wel van Youth for Christ en
zoo! — zoo goed afgaat, dat vindt zijn oorzaak in een
atavistische belustheid.

We zijn erfelijk belast.

We zijn eenzijdig als onze Dordtsche Vaders.

Eenzijdig als Bogerman, weet U!

Ik ben bang, dat de Bazuin wat eenkennig is.

En toch slecht op de hoogte met de Leerregels.

Ondanks het feit, dat de hoogleraren der school,
wier orgaan het blad heet te zijn, nog niet zoo lang
geleden een aantal crypto-Remonstranten uit hun
kerk hebben gewerkt. Zoo zeggen ze het althans.

Dat laatste slaat niet op „uit de kerk werken”,
maar op „crypto-Remonstranten”.

Welnu: De Bazuin kent de Leerregels slecht.

Vandaar dat ze een onzeker geluid geeft.

DE ZWARTE LIJST.

De vorige maal gaven we een opsomming van ver-
schillende gevallen uit 1945, waarin afhouding van
het Avondmaal heeft plaatsgehad in verband met
den kerkstrijd. Intusschen was daarmee de opgave
van 1944 nog niet afgesloten. Telkens komen weer
nieuwe ongerechtigheden aan het licht.

Zeldzaam ongereformeerd was de censuur-oefening
op den toenmaligen candidaat D. van Houdt te Rot-
terdam-IJsselmonde. Hij had het gewaagd,
de leiding van een voorlichtingsvergadering gedeel-
telijk op zich te nemen. Tegen een kort daarop vol-
genden datum werd hij toen voor den kerkeraad ge-
daagd. Het was September 1944, in de sfeer van den
Dolien Dinsdag.

Op den dag, waarop hij voor den kerkeraad zou ver-
schijnen, werd hem bij zijn aankomst op het station
de terugreis naar Rotterdam door het personeel af-
geraden met het oog op den gespannen toestand. Hij
besloot van de reis af te zien, en verzond een tele-
gram van verhindering naar Rotterdam, maar dit
is nooit overgekomen. Toen hij enkele dagen later
thuis kwam, schreef hij aanstonds een brief aan den
kerkeraad over zijn gedwongen oponthoud. Maar de
kerkeraad was hem al vóór geweest. Op den Zondag
van zijn afwezigheid werd aan de gemeente bekend
gemaakt, dat een broeder onder den eersten trap van
censuur was gezet! En toen hij op het punt stond,
zijn brief aan den kerkeraad in te zenden, bereikte
hem het volgende schrijven:

„Waarde Heer en Broeder,

De Kerkeraad bovengenoemd heeft in zijn ver-
gadering van 9 Sept. j.l. besloten U te zetten onder
de eerste trap van censuur.

Hij doet dat met groot leedwezen, maar met volle
vrijmoedigheid, omdat gij U schuldig maakt en
gemaakt hebt aan de grove zonde van scheurmar-
kerij, en ongehoorzaamheid aan den oproep om
voor den kerkeraad te verschijnen.

Van deze censuur zal de Gemeente op de gewone
wijze worden kennis gegeven, maar tevens ook aan
de Classis Barendrecht, zoodat de gevolgen van
deze censuur zeer zwaar zullen zijn voor U.

Namens den Kerkeraad met broedergroeten en
heilbiede,

Scriba”. (ondertekend).

Dit is toch wel een toppunt van onkerkelijk en
liefdeloos handelen! De kerkeraad heeft niet kunnen
weten, waarom cand. Van Houdt niet op de verga-
dering verscheen. Toch wordt hij gevonnisd..... en
hoe? Eenvoudig afhouding van het Avondmaal? Het

Want de Leerregels zijn een zendings- en evange-
lisatieprogram.

Hoor slechts: „En opdat de menschen tot het ge-
loof worden gebracht zendt God goedertierenlijk ver-
kondigers van deze zeer blijde boodschap tot wien
Hij wil en wanneer Hij wil” (I, 3).
Voorts is dit de belofte des Evangelies, dat een
iegeeljk, die in den gekruisigde Christus geloofd, niet
verderve, maar het eeuwige leven hebbe, welke
belofte allen volkeren en men-
schen tot welke God naar Zijn welbehagen het
Evangelie zendt, zonder onderscheid moet
verkondigd worden met bevel van bekeering en ge-
loof (II, 5). En de Leerregels herinneren er aan, dat
„de Apostelen en Leeraars, die Hem gevolgd zijn.....
niet hebben nagelaten (het volk) door heilige ver-
maningen des Evangelies te houden onder
de oefening des Woords, der sacra-
menten en kerkelijke tucht (III en
IV, 17).

Op gevaar af, dat De Bazuin mij geen frissche ke-
rel vindt, vraag ik de vraag: Zijn de tegenwoordige
straatpredikers nog verkondigers van de „zeer blijde
boodschap”? Hebben zij nog „een belofte”.....
voor „alle volkeren en menschen” „zonder on-
derscheid” (o, Praeadvies!) „met bevel van bekee-
ring en geloof”? Hebben ze voor hun hoorders nog
„heilige vermaningen des Evangelies” met een dui-
delijk adres der kerk, waar ze „hen houden onder de
oefening des Woords, der sacramenten en kerkelijke
tucht”?

Ach, als ik de tegenwoordige straatpredikers hoor
..... dan ben ik geneigd te zeggen: Neen, onder die
profeten kan ik me Bogerman niet voorstellen.....

Maar als ik denk aan den éérsten straatprediker in
Nederland, den oud-Resident Esser, dat geesteskind
van Bogerman..... als ik denk aan den Koninklijken
Evangelist Lukas Lindeboom, die in Noordholland
de kerken weer vol preekte en een adres der kerk
noemen kon, waar de verraders van Dordt de ker-
ken hadden leeggeprekt en de kerk hadden verwoest
..... dan zeg ik: HEERE, geef ons straatpredikers
in den stijl van Bogerman, predikers van een vólle
belofte en een vól bevel, die het volk houden onder
de oefening van het vólle Woord, van vólle sacra-
menten en van echt kerkelijke tucht.

De „frissche kerel” van De Bazuin vraagt: „Wie
kan zich Bogerman voorstellen als straatprediker?”

Mogen wij dien frisschen kerel eens vragen: „Ont-
moet u nog veel straatpredikers à la Bogerman?”

D. E. C.

zou volkomen onverantwoord geweest zijn, nu men
niet eerst ambtelijk met hem gesproken had, en de
oorzaak van zijn wegblijven niet kon vaststellen. Maar
brutaalweg ging de kerkeraad in zijn door de synode
opgehitsten ijver nog véél verder: onmiddellijke in-
gang van den z.g. eersten trap van censuur, en di-
recte mededeeling aan de classis!

Zelden heb ik zoo'n staatje van knoeierij met de
tucht onder oogen gehad. Hier zijn alle rechtsregelen
van Christus’ kerk met voeten getreden. En dan te-
genwoordig de erbarmelijke uitlatingen van synodale
voorvechters te lezen, dat men toch „zoo veel geduld”
geoeffend heeft, „tot het uiterste”, en dat de tucht
alleen maar diende om te behouden! De feiten spre-
ken andere taal.

Wij moeten verder, want er is nog meer te ver-
melden. Te Sliedrecht werden de ouderlingen
L. v. d. Burgh, G. van ’t Hof, I. de Heer en G. Groe-
newold in hun ambt geschorst en tevens geweerd van
de Avondmaalstafel. Dit laatste had ook plaats met
de gemeentelieden K. Feringa en W. de Vendt. Het
vonnis werd slechts mondeling medegedeeld.

Te Vianen waren het br. A. J. van Franken-
huyzen en zijn vrouw, aan wie de Avondmaalsgemeen-
schap werd ontzegd op grond van het feit, dat zij niet
wildten zwijgen”.

Een ander geval deed zich voor te Surhuister-
veen met ouderling D. Lanting. Nadat hij reeds in
den kerkeraad een ernstige waarschuwing ontvangen
had vanwege het feit, dat hij het gewaagd had een
voorlichtingsvergadering bij te wonen, noodigde hij
zelf een spreker uit en nam de leiding van een ver-
gadering ter voorlichting op zich. Dadelijk werd een
spoedvergadering van den kerkeraad bijeengeroepen,
en br. Lanting kreeg een voorlopig verbod van het
verrichten zijner ambtelijke werkzaamheden. Tevens
werd hem de toegang tot het Avondmaal ontnomen
(Nov. 1945).

In Westeremden wekten enkele broeders en
zusters den kerkeraad in een gezamenlijk schrijven
op tot vrijmaking, met de mededeeling, dat zij zich
anders genoodzaakt zouden zien, zelf het werk der
reformatie ter hand te nemen. Diezelfde week kregen
ze bezoek en vermaan van den kerkeraad. Het Avond-
maal was reeds enkele weken uitgesteld in verband
met de kerkelijke moeilijkheden. Thans werden de on-
derteekenaars van den brief bij weigering van gehoor-
zaamheid door den kerkeraad van de tafel des Hee-
ren geweerd. Hier volgen hun namen: Jac. Burema
en echtgen., J. Arkema en echtgen., T. Brondijk en zijn
echtgenoot (anderen hadden zich reeds eerder vrij-
gemaakt).